

Acésta fôia ese
cate 3 côle pe luna
si costa 2 fiorini v. a.
pentru membrii aso-
ciatiunei, éra pentru
nemembrii 3 fr.
Pentru strainatate
1 galbenu cu porto
postei.

TRANSILVANI'A.

Abonamentul se
face numai pe cate
1 anu intregu.
Se abonédia la Comi-
tetulu asociatiunei in
Sibiiu, séu prin posta
séu prin domni co-
lectori.

Fôia Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana
si cultur'a poporului romanu.

Nr. 23.

Brasiovu 1. Decembre 1875.

Anulu VIII.

Sumariu: Baseric'a romanésca in lupt'a cu reformatiunea. (Urmare.) — Documente historice din 1848 et 1849. (Urmare.) — Procesu verbale. — Ratiociniu despre starea fondului asoc. trans. cu finea an. 187 $\frac{1}{2}$. — Scurta informatiune despre tipografiile si librariile trans. care se ocupa de productele literatuvei rom. — Bibliografia. — Anuntiu de prenumeratiune.

Baseric'a romanésca in lupta cu reformatiunea.

(Fragmentu historicu cititu in sied. societatei acad. romane
dein $12\frac{1}{2}$ Sept. a. c.)

(Urmare.)

II. Propagand'a protestantiloru intre ro- mani dela Ioanu Zapolya pâna la Michaiu. 1540- -1601.

Am premissu mai susu, cà sectatorii celoru doue
confessiuni protestante vediendu-se desbinati cu totulu
de càtra baseric'a cea mare apuséna, au trecutu in
offensiva, si cà fia-care dein ele s'a cercatu a'si ase-
cura, pe langa unitatea nationale, totu-odata si do-
minatiunea basericésca. Religiunea r. catholica de-
venise óresi-cumu vasal'a loru. Dara, in rapedele
progressu ce facusera le mai stá in drumu baseric'a
gr. resariténa, la care tienea maioritetea preponde-
ranta a populatiunei, adeca romanii. Atunci refor-
matii protestanti concepura unulu dein planurile cele
mai cutediatórie, adeca de a sparge prin tóte insti-
tutiunile basericéi resaritene, si a face pe toti romanii
cá se adópte doctrinele calviniane. Precumu
turcii si arabii, asia si magiarii calviniani incepura
propagand'a loru mai antaiu in familiile romaunesce
aristocratice, si precumu se va vedea dein documen-
tele ce se voru cita indata, camu in 25 de ani dela
consolidarea reformatiunei in Transilvani'a, le-a si
succesu a calvini nu numai pe cele mai multe fami-
lii nobili fruntasie a le romaniloru, ci si pe una
parte dein poporu.

Protestantii adoptasera maxim'a care tienea, cà
domnulu tieréi este domnu si alu religiunei, séu cumu
se dicea latinesce: Cujus est regio, illius est etiam
religio. Petru Bod, eruditulu parochu ungurescu in
comun'a Ighiuu dein tienutulu cetatiei Alb'a-Iuli'a,
scrisese in prim'a diumetate dein sec. alu 18-lea intre
alte multe si una scurta istoria a romaniloru locui-
tori in Transilvani'a.*) Venerabilele nostru collegu
dn. Cipariu, care possede manuscriptele aceluia, in
Archivulu seu Nr. 33 dein a. 1870 publicà dein acea

historia capu I. „Despre unirea valachiloru cu Re-
formatii.“ Aci P. Bod premittendu susu atensulu prin-
cipiu sustiene si elu pernitiós'a doctrina, dupa care
domnulu ori-carei tieri ar fi obligatu se dispuna nu
numai de afacerile externe ale acesteia, ci si de cre-
denti'a religiós'a a locuitoriloru. Spre a proba cà a-
cea doctrina era in adeveru si applicata la credenti'a
religiós'a a Romaniloru, elu citédia cuventele unui
articlu de lege alu dietei transilvane care se tienuse
la Sibiiu in 13 Decembre 1566, in care cei adunati
acolo, adeca aristocratii calvini si patricianii sasi, de-
cidu in unanimitate, cà religiunea vechia este idolo-
latria, inimica virtutiloru divine, care trebue exter-
minata, mai virtosu dela Valachi, ai caroru preoti orbi
ducu pe orbi, si cà atátu pe sene, càtu si pe mese-
rulu poporu l'au aruncatu in curse.*) Asia dara liber-
tatea consciétiiei proclamata la inceputulu reforma-
tiunei de càtra auctorii ei dein Germani'a si Helveti'a,
fù calcata de nou de càtra asseclii sei in Transilva-
ni'a, Banatu si Ungari'a. Cu alte cuvente: reforma-
torii au fostu totu asia de intoleranti si fanatici, cá
si catholicii, ceea ce se va cunósce si mai luminatu
dein descrierea portarei loru ulterióre càtra baseric'a
romaniloru.

Prin doi art. de lege ai dietei dela Sibiiu, dein
30. Novembre 1566 se committe popiloru reformati
cá se'si intenda propagand'a loru mai virtosu
p'intre poporulu romaunescu; éra acei romani
carii s'aru oppune la doctrinele calvinesce, se stea la
disputa religiós'a cu episcópu lu Georgie alu calvini-
loru, si déca totu nu aru volf se lapede doctrinele
basericéi resaritene si se adópte calvini'a, se fia exi-
lati dein tíera, episcopi, preoti, calugari, ori-càti voru
fi. (Art. 36 et 37).

Diet'a tienuta la Turd'a in an. 1568 decretase,
cá principele se pedepsésca pe toti romanii càti nu
se supunu episcopulu celui calvinescu datu loru.**)

Dein dilele principelu Christoforu Bathori

*) Brevis Valachorum Transilvaniam incolentium Historia
etc. Auctore Petro Bod de Felső Csernátón, verbi divini mini-
ster (Manuscriptu).

*) Cuventele acelei legi: Idololatria virtutibus divinis
inimica eradicetur: praecipue vero Valachos, quorum ducto-
res coeci coecos ducunt, atque tam se, quam miseram ple-
bem in foveam deduxerunt.

**) Vedi I. M. Moldovanu in Archivu Nr. 11 p. 224.

avemu unu altu articlu de lege alu dietei dein 16. Aprile 1577, alu carui coprinsu este dupa a mea opiniune, demuu de tóta attentiunea historiografloru nostrii. In acea lege se spune limpede, cà pàna in acea-epoca trecusera fòrte multi (plurimi) romani dela religiunea grecésca la cea calviniana reformata, dein causa cu cuventulu lui Ddiu li se predicá in limb'a loru, încátu acumu acea parte a poporului romanescu avea episcopu (superintendens) propriu calvinescu; si fiendu-cà episcopulu de atunci alu romaniloru calviniti morise, diet'a decretà cá se li se dea voia a'si alege unu altu episcopu calvinescu, dein sinulu loru, sub a carui conducere si predicatiuni doctrinele calviniane se póta face progresse si mai mari la poporulu romanescu.*)

Pe càtu tempu reformatii fusesera strimtorati de puterea imperatului Romaniloru, cutediarea si fanatismulu loru a trebuitu se se mai astempere; dupa aceea inse proselitismulu calvinescu nu a mai cunoscutu nici unu cumpetu, nici margine. Acei ómeni inse au si sciutu se'si usiore die actiunea loru fačia cu baseric'a res. a romaniloru. Aristocrati'a de ambele nationalitati, magiara si romana, dein Transilvani'a si partile adnexe, prin adoptarea dogmeloru calvinesci si a ritului helvetianu se contopí intr'unu corpu mai solidariu decátu fusesse elu inainte de aceea, pre càtu tempu familiile aristocratice era legate intre se-nesi numai cu privilegiulu feudalismului si prin unu numeru óre-care de casatorii. Potestatea legislativa cu tóta administratiunea si cu afacerile politice ale tierei era de multu pusa exclusivu in manile privilegiatiloru, cá in cele mai multe staturi ale Europei. Protectiunea turcésca, sub care stá si Transilvani'a, nu'i gená intru nimicu pe terrenulu religiosu. Ide'a ce le-a venitu de a canta individi càtu se potea mai multi cunoscatóri de limb'a romana, si totuodata initiati in doctrinele calvinesci, a produsu rezultate cu atátu mai stralucite pentru calvini si ruinatorie pentru baseric'a romanésca, cu càtu asupra poporului romanescu preste totu cadiuse blastemulu millenariu, cá se nu póta afla mai nimicu despre lucrurile divine in limb'a sa materna. Reformatii se sciura folosí minunatu de errórea piramidale a Basericeii celei mari anatolice, care nu a ingrititu, cá de exemplu pe unu poporu asia de numerosu precumu

*) Textulu acestei legi se afla pe la scriitori unguresce si latinesce; aici ilu reproducemu in limb'a latina, precumu ilu dete dn. Cipariu dupa P. Bodu asia: „Quoniam de plebe valachica sunt plurimi, quos Dominus Deus radiis veritatis illuminavit, a professione graeca recesserunt, et verbum Dei propria ipsorum lingua praedicatum audiunt, quorum superintendens jam defunctus est. Decrevimus igitur, ut ex se ipsi eligant Superintendentem, ne vivi Dei inter illos verbi praedicatio cesset, imo vero progressum habeat.“

Sub cuventulu lui Ddiu ei intielegea numai doctrinele calvinesci; in legi si in alte acte publice numai confessiunea calviniloru se titulá Orthodoxa, tóte altele in ochii loru trecea de heterodoxe.

au fostu si daco-romanii, se'lu indemne si se'lu ajute a introduce in baserica limb'a nationale. Eclesi'a anatolica a tienutu numai la limb'a elina dein primii seculi ai christianismului, cumu a tienutu si ecclesi'a occidentale la cea latina. Introducerea limbei antice slave in oficiulu divinulu la càteva popóra de nationalitate slava a fostu exceptiune dela regula. Reformatiunea venindu a disu popóraloru christiane: Voliescu cá fia care poporu se asculte si se invetie lucrurile divine, dogmatice si morali, in limb'a sa materna. Plecandu de acilea, calvinianii dein Transilvani'a sciura se dica romaniloru: Clericii greci si slavi ve vorbescu voue in limb'a loru, pentru-cá se nu'i intiegeti; ei se temu se ve spuna voue adeverurile evangelice in limb'a vóstra. Veniti in basericele nóstre, cá se'lu auditi dela noi. A duce-ti-ve pe filii vostrii in scólele nóstre, cá se'i invetiamu carte latinesca si unгурésca, dupa care se fia in stare de a ve face si ei carti in limb'a vóstra vlacha.

Acelea invitari tramise de càtra reformati la adress'a romaniloru, au fostu audite de acestia si in parte satisfacute cu atátu mai virtosu, cà prin volburósele agitatiuni religióse ale aceluor tempuri se desteptase si in pepturile romaniloru interessulu si curiositatea, cá se afle si ei despre ceea ce se agitá in lume si chiaru in patri'a loru. Clerulu seculariu si monasticu alu romaniloru se incercà cu adeveratu in mai multe moduri, cá se impedece ori-ce comuniune cu heterodoxii, precumu se incercase inainte de aceea seculi intregi de a o impedece cu catholicii apuseni. De un'a parte inse midiulócele cu care lucrá clerulu romanescu, era mai multu numai spirituali, séu mai bene rituali, externe, mai totu negative, adesea reu alese, une-ori cu totulu naive, pentru-cà le lipsia puterea datatórea de viétia, adeca scienti'a in limb'a nationale; éra de alt'a potestatea legislativa a tierei compusa numai dein heterodoxi, dupa ce si inainte de aceea confiscase destule averi monastiresci, in diet'a generale tienuta la cetatea Medeasiu in Dec. 1588 pe langa-ce decretà mesuri aspre in contra catholiciloru apuseni si exilá pe iesuiti dein tíera, se intórse si asupra basericeii orthodoxe romanesci cu art. 13 de lege, prin care confirma de nou tóte legile tiranice aduse in contra ei, si mai adaoge, cá de ací inainte „episcopii de ritulu grecescu se nu cutedie a face visitatiuni canonice prin tíera fàra scirea si permissiunea patroniloru, adeca a domniloru feudali.“ Dein acea di mitropolitulu si episcopii romanesci fusera pusi in imposibilitate de a se mai apropia de filii loru spirituali si a'i apara de doctrinele calviniane.

In alta dieta generale tienuta la Alb'a-Iuli'a in Novembre 1591 se decise in càtiva articlii de lege aprópe exterminarea basericeii cath. apusene, dein cause mai virtosu, cà cas'a Habsburg incercase totulu, cá tocma prin acea baserica se'si asigure dominatiunea sa in Transilvani'a, fòra a carei possessiunea nu se tienea sigura de turci nici chiaru in Vien'a. In-

data dupa doi ani, adeca in diet'a gener. dein No-
vembre 1593 tienuta totu la Alb'a, se luara de nou
mesuri restrictive in contra visitatiuniloru canonice,
pe care le facea nu numai episcopii romanesci, ci si
preotii serbesci in partile Banatice, pe unde romanii
si serbii locuiau amestecati. (Pe atunci Banatul Te-
misiórei si câteva comitate (districte) ale Ungariei era
incorporate la Transilvani'a.)

Pre candu consiliarii imperatului Rudolffu ne-
gotiá cu nebuniculu principe Sigismundu Bathori
pentru abdicarea acestuia si trecerea drepturiloru sale
asupra imperatului, dietele Transilvaniei incepusera
de frica a se porta mai blandu cátra catholicii apu-
seni, ceea ce se cunósce dein actele dieteloru dela
1595, 1598 si 1599, cu care nu este loculu aici a
incarca memori'a lectoriloru. Totu asia, pe tempulu
scurtei domnii a lui Michaiu-voda in Transilvani'a,
diet'a dein Iuliu 1600 tieputa in Alb'a-Iuli'a aduce
abia unu articlu favoratoriu si clerului romanescu,
adeca art. 29, adaoge inse curatu, cá „La post'a Ma-
riei Sale (a lui Michaiu-voda)“ popii romanesci,
in cátu atenge persón'a loru (nu si a membriloru
familiei loru), se fia scutiti pe totu loculu de sierbi-
tatea la care este supusu poporulu; cu alte cuvente,
cá de ací incolo preotii romanesci se nu fia iobagiti,
se nu fia obligati a lucra in brasd'a boierului cal-
vinu câte patru dile in septemana, 208 dile pe anu,
se nu fia batuti cu biciulu provisoriloru boieresci,
nici se fia aruncati in prinsóre alaturea cu tieganii,
si se nu mai tiena in iernatecu canii boieresci de ve-
nату prin casele loru.

Acea lege inse a duratu de joi până mai apoi.
Abia a esitu Michaiu dein Transilvani'a, pre candu
érasí se adunà dieta generale in Octobre alu aceluiași
anu la comun'a secuiesca Latieni (Létzfalva), unde
19 magnati si multime de alti nobili adunati in nu-
meru mare, declara in art. 19 cá, stricatiunea si pe-
ricolulu loru de atunci a venitu dein cele doue tieri
romanesci; de aceea ei decidu, cá de ací incolo se
nu póta trece nimeni in acele doue tieri spre a ocupa
vreunu servitiu; éra de aru merge, se'si pérda ca-
pulu si averile. Nici unu popa romanescu se nu póta
intra vreodata dein tierile romanesci in Transilvani'a.
Calugarii romanesci se fia proscrisi pentru totu-deauna;
éra déca totusi ar intra vreunúlu in contra decisiu-
niloru dietei, pe acela se'lu póta prende si spolia
ori-cine si ori-unde.

In Ianuariu alu anului urmatoriu 1601 tienen-
du-se una alta dieta generale la Clusiu, aceea prin
art. 12 decretà, cá popii romanesci carii au partici-
patu la actiunile bellice dein acelea tempuri, se nu
mai fia suferiti in tíera; totu-odata se committe pre-
fectiloru si judecatoriloru (comites et iudices regii)
cá se'i prinda si se'i pedepsésca conformu legiloru,
adeca: in cele mai multe casuri cu móрте. Ací se
vede curatu actulu resbunarei pentru cele intemplete
sub domni'a lui Michaiu. Nobilimea Transilvaniei a-
deca nici-odata nu a potutu se erte acelui Domnu,

cá elu iritatu fórte de perfidi'a si rar'a inconstantia
a boierimeí transilvane volise a decreta exterminarea
loru; boierii inse ar fi trebuitu se ia in consideratiune,
cá chiaru episcopulu loru celu calvinescu Náprágyi
iritase mai multu pe Michaiu in contra magnatiloru
si'lu indemnase cá se'i talie pe cei mai multi, éra de
alta parte cá Dimitrie mitropolitulu romanescu
dein Alb'a-Iuli'a fusese acel'a, care rogá pe Domnu
cá se'si inchida urechile la unu consiliu asia barbaru:
„Se nu faci una cá acésta Marii'a Ta.“*)

Dupa asasinarea lui Michaiu, generariulu Basta
se aruncà cu furia de tigru asupra calviniloru, si in
scurtulu periodu alu domniriiu sale in numele impe-
ratului Rudolffu, merse cu crudelitatile asia departe,
in cátu pe unii popi reformati ii spendiurá de grinda
si 'i afumá cu cartile loru, pe alti 'i ardea, si érasí
altora le tragea pielea. Dupa esirea lui Basta dein
tíera actele fanaticismului seu le platira r. catholicii
totu asia de amaru, cá si romanii orthodoxi. De ací
incolo este cunoscutu dein Lupulu Bethlen, unulu
dein cei mai buni chronicari ai Transilvaniei, cá dupa
batali'a lui Radu Sierbanu tienuta cu Moise Székely
in 17. Iuliu 1602, diet'a Transilvaniei ajunse până
la gradulu de alienatiune, in cátu decretà extermi-
narea totale a poporului romanescu locuitoriu in
Transilvani'a. Se intielege, cá asemenea lege nu s'ar
fi potutu executa nici-odata, destulu inse cá ea exista
si pune in evidentia caracterulu aceloru tempuri.

(Va urmá.)

Documente historice din 1848 et 1849.

(Urmare.)

17. Intimatulu comitetului alaturatu la proclamatiune.

Сибѣ 19 Октовр. 1848.

Опорате Домнѣле Протопопане!

Din алътърата пълкациѣне пентрѣ рекрътѣция че
требѣе а се фаче вѣй дѣделеце квантѣмѣл че каде пѣт-
трѣ локзѣиле дѣн каре се дѣтінде префектѣра Медіа-
шѣлѣи. Комитетѣл іа либертатеа де а те invita, ка дѣн
привѣнца ачѣста сѣ те дѣделеці кѣ трѣвѣнїи гардеї дѣн
ачел окол, шї сѣ стѣрѣщїи прин активитатѣ шї неовосїта
лор лѣкраре зїоа шї поапѣтѣ, ка пѣнѣ ла термінѣл хо-
тѣрѣт сѣ се дѣдеплинѣскѣ фѣрѣ чѣ шѣл мїкѣ смїнтѣл
пѣмѣрѣл де рекръці че требѣе а да ачѣ префектѣрѣ.
Комитетѣл с'ар вѣкѣра кѣ деосевїре, кѣнд ар дѣделеце,
кѣ песте квантѣмѣл че се чере, с'аѣ адѣнат зп пѣмѣр
дѣдоит сѣѣ дѣтреїт де рекръці.

Фїїнд кѣ не лѣнѣт мїшкѣрїле ресвѣлїче, префек-

*) Vedi chronic'a lui Georgie Sincal la an. 1599 dupa
Enyedí Pál apud Anonymum Carolinensem. Historiculu Lu-
pulu Bethlen spune libro 13, cá si Basta urise dein sufletu
pe boierimea transilvana, si cá o tiena sub cea mai strinsa
privighiare, éra pe cátiva iau si ucisu, cumu arata si Alex.
Szilágyi Erdélyország története tom. II. pag. 73.

тѣра нѣ поате .Ѳі ліпсіть де администрація чівіль ші економікѣ, Комітетѣя іа ші дп обіектѣя ачеста лібер-тата де а те інвіта ка, дѣпѣ доведітаці енерѣіе ші зел кѣ каре лѣкрезі пентрѣ сѣжптъя скоп, сѣді дптінізі дпгріжірѣ асѣпра організрѣі префектѣрѣі кѣ трівзніі, віче-трівзніі ші чеіаладці сваалтерні требзінчіомі, спре а дпгріжі зніі акасѣ де требіле чівіле ші економіче, дп тіпнѣя кжнд алці се аѣлѣ дп тішкѣріле ресвеліче.

Дѣпѣ тѣсѣріле лѣате, джндѣсе ла фіекарѣ тѣртѣ де гардѣ ші командѣ мілітарѣ, Комітетѣя те інвітъ ка сѣ те дпделедці кѣ трівзніі спре а нѣ дпнтрепінде ні-мік де капѣя лор фѣрѣ дпделедерѣ ші повада комен-дантѣямі мілітар; кѣчі ачеста лѣкрѣзѣ дѣпѣ зн план, ші гарда нѣмаі ажѣтъ ші спріжінеѣде операціле рес-веліче.

Комітетѣя іспрѣвѣде інвітжндѣте, ка дака с'ар нѣтъ, сѣ нѣ преѣдці аї фаче кѣпоскѣт кѣт де дес, дп че старе ші дппрежѣрѣрі се аѣлѣ префектѣра Медіа-шѣямі. Асемеѣ кѣ маре тѣлѣдѣтіре ар пріві кжнд 'лаці дпціінда ші деспре алте тішкѣрі че се фак дп префектѣреле вѣчіне, ші кжнд теаі аѣла дп корреспон-дінѣ непекѣрѣматѣ кѣ префекціі дпн околѣріле д'а-проапе, спре а се пѣтъ дожднді о армоніе дп тоате лѣкрѣріле пентрѣ сѣжптъя скоп ла каре аспірѣт.

Дп прівінда Дпгріліор че вѣ кад дп тѣпѣ требѣ сѣ аведці маре прівіліере; сѣ нѣ вѣ дпкредедці жѣрѣ-мітелор ші алтор асігѣрѣрі дпн партѣ лор: чі требѣ адѣші дп старе де а нѣ маі пѣтъ фі прімеждіомі.

Аі фаче зн маре сервіціѣ кѣксѣі кжнд аї реко-мѣнда трівзніліор, ка сѣ дпгріжаскѣ кѣ чѣ маі маре скѣтпѣтате а се пѣзі вѣна оржндіалѣ ші регѣла ла гардѣ. Сѣ фіе фоарте страшнічі кѣ чеі дпкінаці ла вѣціе, ші сѣ дпгріжаскѣ де дісіплінѣ песте тот; фіінд кѣ фѣрѣ джнса нѣ пѣтем фаче німік, фіе кѣт де маре тѣлѣдѣтѣ, ші нѣ пѣтем дожднді нічі зн ресѣлат.

Комітетѣя націонал.

Аарон Флоріан, Сімеон Бѣрнѣд,
Секретар. Премедінте.

18. Proclamațiunea baronului Nic. Vay in contra celei date de br. Ant. Puchner.*)

Instiintiare.

Din orindujala Prea luminatului Principe si fo-
stului atunca Palatin si Kr. Lococіitoriu Stefan, si
prin milostivul al nostru Kraju interitul Ministerium
in 19. di a luni lui Junie anului curg. in tot Ardea-
lul Comisar Regescu denumit fiind, in starea acasta
Legnita si acum tin in mana ocіrmicerea partilor a-
cestora. Prin acasta Krejasca orindujala, ocіrmuiri
mele sau incredintiat, toate Deregetoriile cele politi-
cesti precum si cele Katanesti a teri acestia, ku ake-
rora azsutoriu am fost in stat prin a tetea pedetse

*) Publicamu si acestu actu cu ortho- séu mai bine
kakographi'a, cu care se vede tiparitu in Clusiu. In cătu
pentru limba, vai de ea. Red.

si greutati intru atita a tinea rindul si linistia, cit
pone atunca nu sau intimplat navaliri, pone kind
akuma mai dekurind, din vointia re a atitetoriloru
nu sau intimplat unele ca aceste. Ku atita mai ne
asteptata au fost asadare pentru mine a Komendi-
rendelui Br. Antonie Puchner din 18. di a luni curg.
fere de a areta despre acasta din partea sa luata
mai inalta orindujale catra Poporu cintita Proclama-
tie, prin care ne luind in sama leguita si prin dinsel
cunoscuta a mea stare, ne instiintindume pe mine,
declareaze, cumca ocermuirea partilor ardealului au
luato la sine, si toate Jurisdictiile cele politicesti, si
militaresti le provoaca ca dela el se atirne, si se
asculte. Intru acasta stare a lucrurilor kind cu du-
rere ved ca acela a keruja deregetorie au fost in
preuna cu mine intru o intelegere a lucra spre tine-
rea paci, pre sine sau pus intru o stare deskilinita
ne leguita, asa dare silit sint a deklara kumka in-
purtarea deregetorii ca Comissariu Regescu. precum
jeu insus, asa si trimisi aica commissarii a ocіrmuiri
kari de Primariu Minister Gr. Batthyány Lajos
sunt denumiti, in lucrerile lor incredintiate, ori prin
acelora neleguita amestecare nu se vor inpedeca, asa
dare despre partea mea ca un credintsos si leguit a
Inaltului Kraju si a teri Deregetoriu provocaluescu
toate Deregetoriile politicesti si militaresti, precum si
pe toti vitezsi, ka precum pone acuma, asa si de aci
inainte se atirne dela orinduelile mele, si intru unu
intzelegere cu mine sze sze sztredujaszka a aduce la
locu rindul si linistea tulburata.

Din leguita a mea stare ca Commissariu Re-
gescu le provoceluescu toate neamurile la atirnarē si
ascultare, spre tinerea patsi si a linisti. si tot la acija
vreu se le dau de stire, kumka a prea inaltiatului no-
stru Domnu sfinta si ne revocata vointia si intentie
acejea fiind, ka eu in starea acesta ka Commissariu
Regescu pentru binele teri si de aci inainte se lu-
crezu, si precum pone acuma, asa si de aci inainte
sunt gata ori acui dreapta cerire ao askulta, si drep-
tatea a io szlugi, da despre alta parte declarez, cum-
ca intentia si ne skimbata a mea voincea este, ka
toate ne orinduelile se inceteze si impotriva turbu-
retoriloru bunului rind, si atitetorilor, ku toate pu-
terea se pesessk. In urmarea acestia aszpru opreszk
ori ce fel de aduneri ne leguite, provocind poporul,
ka ori prin cine sar kema in potriva acestora, numai
dela Deregetoriile cele leguite se atirne, armele dela
atitetori loru date indate se le puje zsos; provoce-
luescu si pe turburatorii atsija, kari inpotriva legi-
lor sau pusz tiszturi de varmegyii, ka sze nu mai in-
drezneaske a face ceva pasi din deregetoria lor or-
matorii. Ku durere, da debuna szame sunt insciin-
tiat, cumca o parte a poporului groaznitse navaliri
au indreznit a face, au omorit, au utsisz, pe pasnici
ceteteni din lakuinceze szale jau trasz afare si in
prinsoare jau dusz, asa dare aszpru ve dozseneszku,
ka dela aceste se incetati, fieste kare despre acasta
incredintiat fiind, ke fapta sa ce pecatoase tere de

pedeapse nu poate reminea — nu va remane, — Mai preurma si atsasta voeszka ada de stire la toti locuitori ardialului: Kumka natia szekujaszka mau instiintiat despre hoterirea in adunarea sa cu mai inalta ingeduinte in Agyagfalva tinuta, adusa, intru akeruja urmare dinsa este gata la toate poporele tieri acestia a intinde muna pretineasca, inse declarindusa spre restaurarea bunului rind, intrarmati sei vitezsi rindueli mele jau incredintiati. Szpre darea uni asa mana de pretinie, si spre conlucrarea inpotriva turburatorilor paci, si eu despre partea mea pe toate neamurile Patrii acestia serbetoreste le kiemu.

Klusiou october 21. 1848.

B. Vay Miklós,
Commissar Reg.

19. Cõmitetulu nationalu romanescu ia mesuri strinse in contr'a excesseloru si repressaliilor provocate intre romani prin secui si magiari.

Фрагї Ромжні!

Декжнд знгэриі кэ террорістэ лор чел барбар аџ дндрџзніт а вџрса сџнџеле чел невіноват ал фраџилор постріі ромжні, аї снџнзџра шї аї рџстїгні, де атџнчі віп плџнсорї дн тоате зілеле ла дналтџ Ценерал-Командо, шї ла Комітетџ, кџткџ ромжніі днџџ фак пелџсірі шї фанте де ачелеа, каре нічі п'ар тревџї сџ се поменеасџ днџре оаменї.

Кџ маре дџрере аџ днџелес ачестеа Комітетџ, шї ка сџ нџ се маї днџџмпле, порџнчешџе стрџнсџ тџтџрор ромжнілор:

1. Сџ нџ дндрџзнеасџ німене а се атнџе нічі де персоана, нічі де авереа алтџіа, фїе ачела де че неам ва фї, ромжн, знгџр, овреџ, саџ орї де че неам, пентрџ кџ тоџї оаменїі аџ дрепџрї де о потрївџ ла віаџа шї ла авереа лор, шї тџтџрор кџ ачееашї чнџсте сџнџтем деторї.

2. Чеї че пџн армеле жос, шї прїп ачееа араџџ кџ нџ вреџ сџ се батџ асџпра нітџнџї, знїі ка ачела сџ н'аївџ нічі о бџнџтїалџ саџ сџпџраре, чї днп протївџ. сџ се апере де орї че асџпрїре, шї еї шї авереа лор

3. Сџ нџ дндрџзнеасџ німене а сџпџра, а дшпедека, саџ орї дн че кнп а бџнџтїі це кџлџторїі пџчїдї, чї днп протївџ сџ деа паче фїечїне кџлџторїлор, ба днџџ дџпџ пџтнџџ сџ шї днлџеснїасџ кџлџторїа знџл алтџіа.

4. Комітетџ порџнчешџе стрџнсџ тџтџрор ромжнілор, ка пе лџнџџ дшплнїреа ачестора сџ асџлте де Маїмарїі Комџнїтџїлор, де Префекџї, Трївнїі, Чентџрїонџ, де Бџтрџнїі комџнїтџїлор, шї де тоџї Маїмарїі лор чеї леџвїдї.

5. Тоџї маїмарїі ачешїа сџнџт даторї а прївергіа, ка оаменїі сџ нџ се деа ла বেдїе, шї ла алте есчессџрї, сџ пџзеасџџ комџнїтџїле шї авереа фїџкџрџіа, фїе немеш, фїе де алтџ пласџ, де орї че пџџџвїре, іарџ челе че сар фї лџат пџпџ акџн пе недрептџ, тоате лџкрџрїле ачелеа сџ се деа дндџрџнџт пронїетарїлор лор; фїешџекаре сат е деторїі а рџсџнџде пентрџ тоате паџџеле, каре се фак дн сат.

6. Орї чїне ар дндрџзні а лџџра дшпротїва ачестор порџнчі шї опрелїшї, фїе ачела саџџ днџрег, саџ маї тџлџї оаменї, саџ нџмаї знџл снџџџр, знїі ка ачела се вор сџпџне сџџ жџдекатџ де рџзџоїџ, шї фїекаре дџпџ віна са кџ страшнїче педенсе се ва педенсі.

Дн зрџтџ Комітетџ аџџче амнџте ромжнілор, ка сџ се порте аша кџн саџ пџртатџ пџлџ ла ачешџџ катастрџфџ, шї, ферндсџе де тоате недрепџїрїле, сџ доведеасџџ шї де ачї днпнџте, кџткџ аџ фост шї сџнџт вреднїчі де лїбертате.

Сїбіїџ 2/19 Октомвріе 1848.

Комітетџ паџїзнеї Ромџне:

А. Треџ. Лџџріанџ, Сїмеон Бџрнџџџ, Ніколаџ Бџлџшесџџ, Тїмотџџ Цнпарїџ, Флорїанџ Мікашџ, Іоанџ Бранџ.
(Va urmá.)

Nr. 271—1875.

Procesu verbale

Iuatu in siedinti'a ordinaria a comitetului asoc. trans. ținuta in 2. Nov. c. n. 1875 sub presiđiulu dlui presiđinte Iac. Bolog'a, fiendu de facia domnii membrii P. Duno'a, E. Macelariu, I. Hanni'a, I. V. Rusu, Const. Stezariu, Z. Boiu, Vis. Romanu, dr. Dem. Racuciu, I. Cretiu, dr. Aurel. Brote si I. Candrea.

§ 139. Presiđiulu da espressione simtiementeloru de profunda dorere, causata prin pierderea inbitului confrate si fostului membru ordinariu alu acestui comitetu, Ioane Tulbasiu, carele se mutá la cele eterne in 29. Oct. a. c. si-i oréđia, cá amentirea lui se fia eterna. Comitétulu consimtiendu cu manifestarea de condolentia a presiđiului, decide, cá in semnu de pietate cátra memori'a repausatului comembru, se se ia actu despre acésta manifestare, in processulu verbale alu siedintiei presente.

§ 40. Dn. protopopu I. V. Rusu perlege charthi'a dlui directoru alu Albinei, Vis. Romanu dein 2. Novembre a. c., prin carea densulu se dechiara, cá dein caus'a greleloru si multifarieloru ocupatiuni, ce le are in cualitatea de directoru alu Albinei, se vede necessitatu, pre langa esprimerea respectuosei multiamite pentru increderea cu carea l'a onoratu adunarea generale dela Reghinu, a demissiunea dein postulu de secretariu alu II-lea alu asociatiunei, si róga pre comitetu, cá primindu i demissiunea, se dispuna in modu provisoriu pentru suplinirea acelui postu prin altu individu. (Nr. 268, 1875.)

Comitetulu considerandu motivele aduse de susunumitulu domnu, decide: a i se primí resemnarea dein postulu de secretariu II-lea alu asociatiunei.

§ 141. Presiđiulu in nexu çn conclusiunea precedente (§ 140) pune la discussiune cestiunea suplinirei postului de secretariu alu II-lea devenitu degiá vacante.

Comitetulu avendu iu vedere, cá postulu de secret. alu II lea este de a se supliní numai in modu provisoriu, pâna la aduauarea gener. viitoria, decide: a concrede presiđiului ingrigirea si dispunerea pentru suplinirea acelui postu prin altu individu cualificatu.

§ 142. Presidiulu multiamindu pentru nou'a dovéda de incredere manifestata facia cu acelasiu prin conclusiunea amentita (§ 141), dechiara, cá si in afacerea suplinirii postului secret. II., altu-cumu momentósa, cá si in tóte alte afaceri, doresce a intempiná liberulu consimtiementu alu onorabilelui comitetu, si dein astu motivu isi tiene de datorintia, a aduce la cunosciintia, cá densulu afla de bine a concredere suplinirea amentitului postu in modu provisoriu pâna la prosim'a adunare generale, domnului dr. in sciintiele naturali, Daniilu Popoviciu Barcianu, individuu dupa parerea sa, cualificatu pentru suplinirea postului des-amintitu.

Comitetulu ia actu cu placere despre notificarea presidiale.

§ 143. Dn. protopopu I. V. Rusu luandu cuventulu dechiara, cá dupa-ce pâna in presente densulu a fostu fericitu a portá afacerile secret. II., acumu afla ocasiunea cea mai binevenita, cá in momentele, candu se retrage dela acele afaceri, se-si implinesca un'a datoria prea placuta, dandu espressione celei mai profunde recunoscientie si multiamite, atátu onor. presiedinte in deosebí, càtu si onor. comitetu in generalu pentru increderea, bunavointi'a si simpatiile dovedite facia cu modest'a-i persóna in cualitatea de secret. II. in decursu de 13 ani, si se recomenda si pre viitoriu esperteloru affectiuni binevoitórie.

Presiedintele constatandu cu placere zelulu, acurateti'a si consciintiositatea numitului protopopu in afacerile secretariali, da espressione multiamirei sale pentru servitiile prestate de acela in interesulu promovarei afaceriloru asociatiunei.

Comitetulu consimtiendu cu amentitele dechiaratiuni decide: a se luá spre placuta sciintia.

§ 144. Dn. cassariu presenta conspectulu despre perceptiunile si erogatiunile asociatiunei, pre tempulu dela siedinti'a comitetului dein 28. Sept. a. c. pâna la siedinti'a presente. Dein acelu conspectu resulta, cá in restempulu numitu s'au incassatu la fondulu asociatiunei 191 fl. 7 cr. si s'au erogatu mai alesu pre stipendia remuneratiuni 1284 fl. 49 cr. (Nr. 269, 1875.)

Se iea spre scientia.

§ 145. Totu dn. cassariu presenta conspectulu despre starea fondului academiei pre tempulu acestei siedintie. Dein amentitului conspectu se vede, cumu-cà fondulu academiei are in proprietatea sa 13,378 fl. 69 cr. (Nr. 270, 1875.)

Spre scientia.

§ 146. In nexu cu conspectulu cassei de sub § 145 se raportédia despre banii incursi la fondulu asociatiunei pre tempulu dela siedinti'a comitet. dein 28. Sept. a. c. pâna la siedinti'a presente si anume:

a) cá interese obvenitórie cu 1. Oct. a. c. dupa couponii obligatiuniloru de statu unificate in argintu au incursu 33 fl. 60 cr. (Nr. 237, 1875.)

b) cá interese obvenitórie cu 1. Oct. a. c. dupa

prioritatile drunului feratu transilvanu, au incursu 131 fl. 30 cr. (Nr. 242, 1875.)

c) cá tacse de membrii ordinari pentru diplome si prenumeratiuni la Transilvani'a 15 fl. (Nr. 236, 251, 265, 1875.)

Se iea spre scientia.

§ 147. In nexu cu conspectulu cassei de sub § 145 se constata, cá la fondulu academiei au incursu dela siedinti'a dein 28. Sept. a. c. pâna la siedinti'a presente, si anume, cá procente obvenitórie cu 1. Oct. a. c. dupa couponii obligat. de statu unificate, in argintu 10 fl. 50 cr. (Nr. 237, 1875.)

§ 148. Se presenta documentulu cassei dein 13. Oct. a. c., prin carele se constata, cumu-cà argintulu 44 fl. si aurulu 2 galbini s'au schimbatu cu bancnote in v. a. si au datu sum'a de 55 fl. 38 cr. (Nr. 241, 1875.)

Spre scientia.

§ 149. Dn. directoru alu archivelui transilvanu Alecsiu Iakab tramite actulu formale, prin carele cedédia in proprietatea asociatiunei cu dreptu de traducere pre limb'a romana opulu seu; „A királyföldi viszonyok ismertetése,“ si totu-odata 'si esprime in terminii celi mai alesi, cordial'a recunosciintia pentru alegerea sa de membru onorariu alu asociat. trans. (Nr. 238, 1875.)

Se iea spre scientia cu acea observare, cá actulu despre cederea cestiunatului opu in proprietatea asociatiunei se se transpuna dlui cassariu, spre a se pastrá in cass'a asociatiunei.

§ 150. Totu dn. directoru alu archivelui transilvanu Alecsiu Iakab tramite cuientanti'a despre 200 fl., ce i s'au preliminaru dein partea adunarei gener. dela Reghinu, cá onor. pentru tomulu I. dein opulu seu „A királyföldi viszonyok ismertetése,“ cessu in proprietatea asociatiunei cu dreptu de traducere. Si totu-odata trage atentiunea comitetului asupra acelei impregiurari, cá asociatiunea se trametia càte unu esemplariu dein actele si productele sale literarie in schimbu pentru academi'a de scientia dein Pest'a. (Nr. 258, 1875.)

Cuientanti'a respectiva se transpune dlui cassariu alu asociatiunei; ér' dein actele si productele literarie disponibili ale asociatiunei se se trametia càte unu esemplariu gratuitu pre sém'a academiei de scientia dein Pest'a cu acea rogare, cá si aceea-si dein operele si productele sale literarie se binevoiesca a tramite càte unu esemplariu pre sém'a asociat. trans.

§. 151. Consistoriulu metropolitanu dein Blasiu prin script'a dein 12 Octobre a. c. Nr. 2996 notifica numele acelei comune basericesci, pentru a carei scóla voiesce a se impartí ajutoriulu de 50 fl. asemnatu in siedinti'a acestui comitetu dein 28 Septembre a. c. (Nr. 246/1875.)

In nexu cu acést'a dein partea biroului se raportéza, cá acelu ajutoriu s'a si tramesu amentitului consistoriu, spre a se transpune la loculu destinat.

Se iea spre scientia.

§ 152. Dn. secretariu I. G. Baritu cere a i se asemná o anticipatiune de 250 fl. pentru suportarea ulteriórelor spese ale edarei fóiiei asociatiunei, notifica tramiterea unoru carti daruite pe sém'a bibliotecei asociatiunei, 'si esprime la adres'a comitetului multiamit'a cea mai sincera pentru adres'a de recunoscientia a meritelor sale literarie, cu carea l'a onoratu adunarea generale dela Reghinu. (255/1875) (a se vedé si § 165).

Anticipatiunea ceruta se asemnédia la cass'a asociatiunei, cartile primate degiá se transpunu D-lui bibliotecariu spre a se petrece in registrulu cartilor asociatiunei; ér' expresiunea multiamitei se va aduce la cunoscientia adunarei gener. proxime.

§ 153. Tenerulu Ioanu Baiulescu ascultatoriu de tehnica in Vien'a, primindu de aiurea unu stipendiu mai mare, renuntia la stipendiulu usuatu pan' acum, esprimendu-si profund'a multiamita pentru acordarea aceluia (Nr. 235/1875).

Se decide: cá pentru conferirea stipendiulu de 500 fl. v. a. degiá vacante se se publice concursu cu terminulu pana in 25 Novembre c. n. a. c.

§ 154. Dn. invetiatoriu in Domanu Iosifu Olariu cere a i se recompensa porto postale de 5 fl. 14 cr., ce a solvitu cu ocasiunea tramiterei diarielor, ce le-a datu pe sam'a asociatiunei, Nr. 245.

Se asemnédia la cass'a asociatiunei esolvirea amentitei sume de 5 fl. 14 cr.

§ 155. Dn. bibliotecariu I. Cretiu raportéza despre starea diarielor procurate dela invetiatoriulu Iosifu Olariu (Nr. 249/1875).

Raportulu acest'a se transpune comisiunei esmise in siedinti'a dein 28 Septembrie a. c. cu insarcinarea de a'si dá opiniunea asupr'a operelor, ce ar' mai fi de a se procura pe sam'a bibliotecei, si eventualmente si asupr'a modului completarei operelor defectuóse.

§ 156. Comitétulu parochiale greco-orientale dein Fagarasiu cere a se acordá pe sam'a scólei confesionale gr. orientale de acolo unu ajutoriu de 100 fl. dein fondulu asociatiunei (Nr. 256/1875).

Se decide a i se resolví amentitulu comitetu: cumcá dein partea adunarei generale dela Reghinu s'au votatu pentru ajutorarea scóleloru misere numai 100 fl., dein care creanduse 2 ajutória de cate 50 fl., acele prin conclusiunea dein 28 Septembrie a. c. s'au pusu la dispositiunea venerabileloru ordinariate romane dein Sibiiu si Blasiu.

§ 157. Societatea academica: „Romani'a juna“ dein Vien'a, multiamesce pentru cartile daruite dein partea asoc. pentru bibliotec'a aceleia. (Nr. 259, 1875.) Spre scientia.

§ 158. Se presentéza procesulu verbale alu siedintiei subcomitetului dein despartiamentulu cerc. alu Desiului XII. ddto. 4 Iuliu a. c.

Dein acelu procesu verbale intre alte afaceri curente de sub Nr. prot. III., IV., V., VII. si VIII. resulta urmatóriele:

1) cá cestiunatululu subcomitetu a datu expresiune simtiementelor de cea mai profunda dorere pentru pierderea ilustrului fostu presiedinte alu asociatiunei Ladislau Bas. baronu de Popu (Nr. prot. I.)

2) cá totu acelu subcomitetu 'si esprime condolenti'a sa pentru pierderea comembrului seu Ioanu Titie (Nr. II.)

3) Se recérca comitetulu centrale, cá se intrevina de urgentia la consistoriulu archidiecesanu dein Sibiiu pentru resolvirea cereriloru substernute in caus'a scólei centrale dein Lapusiulu ung. (Nr. prot. VI.) In fine

4) Directiunea despartiamentului amentitu substerne un'a copia dein testamentulu repaus. Ioanu Titie, promitiendu, cá va face in astu obiectu relatiune speciale, carea inca nu s'a primitu. (Nr. prot. 169, 1875.)

Lucrarile subcomitetului de sub pct. 1 si 2 se ieau spre scientia; ér' cu privire la incercarea de sub pct. 3 se decide, cá Dn. comembru Z. Boiu se intrevina la consistoriulu archidiecesanu de aici in favórea resolvirei cestiunei scólei dein Lapusiulu ung. si despre resultatu se raportedie acestui comitetu. Ad pct. 4. Dupa ce pentru representarea intereselor asociatiunei facia cu legatulu repausatului Ioane Titie inca in 9 Augustu a. c. s'a constituitu de avocatulu alu asociatiunei D-lu Gavrilu Manu, acelasiu se fia invitatu a informa pe acestu comitetu in detaliu despre starea si impregiurarile amentitului legatu; a asterne incóce inventariu despre tóta mass'a repausatului testatoru si a ingrigí pentru coperirea competentelor de transcriere a legatului pe numele asociatiunei, fora de a cauza spese oneratórie pentru fondulu asociatiunei. — In fine testamentulu respectivu se se publice in fói'a asociatiunei.

§ 159. Se ieia la pertractare procesulu verbale alu adunarei gen. cerc. dein despartiamentului cerc. alu Brasiovului (I.), tiente la Feldiór'a in ¹³/₂₅ Iuliu a. c.

Dein amentitulu procesu verbale se vede, cá respectiv'a adunare cercuale s'a ocupatu cu urmatóriele afaceri:

1) A datu in procesulu verbale expresiune simtiementelor sale de cea mai profunda dorere pentru prea tempuri'a pierdere prin mórte a prea meritatului barbatu, fostu presiedente alu asociatiunei Ladislau Bas. baronu de Popu. pct. III.

2) S'a esaminatu raportulu despre activitatea subcomitetului, caruia i s'a espresu recunoscientia protocolaria pentru zelulu documentatu facia cu promovarea ataceriloru despartiamentului. p. IV. si IX.

3) Asemenea s'a esaminatu ratiociniulu cassariului despartiamentului, carele s'au aflatu in cea mai esacta ordine. p. V. si IX.

4) S'a desbatutu si adoptatu unu apendice la regulamentulu sectiunei, relativu la infientiarea de iusociri locali pentru infrenarea poporului dela beuturile spirituóse si s'a decisu, cá acelu apendice se se impartia pe la fiacare comuna dein despartiamentulu respectivu. p. VI. si VIII.

5) Dn. parochu Bart. Baiulescu a tienutu un'a disertatiune interesante, despre „midiulócele prin care ar' potea ajunge poporul romanu la o mai buna stare materiale,“ care disertatiune s'a si tiparitu degiá in fóia asociatiunei. p. VII.

6) S'a decisu, cá agenturile comunali se se supuna la o revisiune, cá astufeliu se se védia, care au corespunsu séu nu datorintielóru sale, facia cu afacerile asociatiunei. p. IX. lit. a.

7) Amentit'a adunare cercuale recomanda comitetului centrale estradarea diplomelóru de recunosciantia publica pentru meritele procurate in favórea promovarei meseriiloróru intre romani pe sam'a urmatoriloróru Domni: Bartolomeiu Baiulescu, parochu gr. or. in Brasiovu, George Sioneriu, parochu gr. or. in Sasuchizu si Teodoru Popu, directoru si invetiatoriu la scólele dein Branu. p. IX. lit. b.

8) Comitetulu centrale este rogatu a midiulóc, cá asociatiunea se iea iniciativ'a pentru respandirea instructiunei intre poporul romanu in privinti'a cultúrei ratiunale a pamentului si a economiei de vite. p. IX. lit. c.

(P. 9. lipsesce in Manuscriptu. Red.)

10) Se face dispositiune, cá banii intrati cu ocaziunea adunarei cercuale in favórea asociatiunei se se tramita pe calea directiunei la locul destinatu. p. XI. (cari s'au si primitu in suma de 30 fl.)

11) Se statoresce bugetulu despartiamentului pre an. 1875⁵/₆ cu urmatoriele positiuni: a) Spesele biróului cu 20 fl. b) Pentru procurarea de recuisite scolastice pre sém'a scóleloróru si a scolariloróru meseri cu 30 fl. c) Cá premii pentru invetiaceii, cari se distingu la meserii cu 30 fl. — Sum'a 80 fl. Candu dein contribuii ar' incurge mai multu decátu 80 fl. adunarea inputeresce pre sub-comitetu a poté spesá pentru positiunile b) c) pàna la 120 fl. p. XII.

12) Se defige locul adunarei gen. cerc. venitiórie la Resnovu p. XIII. (Nr. prot. ag. 202, 1875.)

Conclusiune. Lucrurile adunarei gen. cerc. de sub posit. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 9, 10 si 12 se iean in generalu spre cea mai placuta scientia, ér' relativu la conclusiunea adunarei cerc. de sub posit. 7) se se rescrie sub-comitetului, cá acela se dea informatiuni mai detaliate in privinti'a activitateri si meritelóru barbatiloróru recomandati pentru obtinerea diplomelóru de recunosciantia, in sensulu indigitariloróru coprense in conclusulu adunarei gen. dela Dev'a sub Nr. prot. XXXI. Cu privire la cestiunea de sub posit. 8) este de a se resolví, cá asociatiunea in mesur'a midiulócelóru si impregiurariloróru sale a corespunsu dupa potentia si in directiunea indigitata de respectiv'a adunare cerc. Cu tóte acestea comitetulu pre bas'a §-lui 5 dein regulamentu va emite provocari cátra tóte despartiamentele cerc. ale asociatiunei in interesulu promovarei instructiunei intre poporul romanu, relative la cultur'a pamentului si a economiei de vite. Totu-odata in proiectulu seu de bugetu va fipsá de nou si unu premiu corespundietoriu pentru elaborarea

celei mai bune carti agronomice. Unu atare premiu s'au fostu scrisu si in anulu 1872, inse fóra de resultatulu intentionatu, cà-ci nu a incursu nici unu opu dein specialitatea respectiva.

Bugetulu de sub pos. 11) se apróba cu 80 fl. cu acea observare, cá conformu §-lui 18 dein regulamentu se se asterna incóce ratiociniu documentatu despre perceptele si erogatele despartiamentului spre aprobarea finale.

§ 160. Se raportéza despre afacerile coprense in procesulu verbale alu siedintiei sub-comitetului dein despartiamentulu cercuale alu Sibiiului (III.) tienute in 23. Augustu a. c.

Deintre acele afaceri vine a se amentí conclusiunea resp. sub-comitetu de sub Nr. prot. 38, prin carea acela cere a se prevedé in bugetulu asociatiunei pre an. 187⁵/₆ doue stipendia pentru doi elevi dela scólele de agricultura dein patria; totu-amentitulu sub-comitetu sub Nr. prot. 43 a decisu a se substerne adunarei gener., un'a petitiune pentru defigerea locului adunarei gener. a asociat. pe 187⁵/₆ la Sibiiu. (Nr. 262, 1875.)

Se iean spre scientia cu acea observare, cá dorintielóru si respective cereriloróru esprese dein partea sub-comitetului amentitu sub Nr. prot. 38 si 43 s'au satisfacutu prin conclusiunile adunarei generale dela Reghinu sub Nr. prot. XXVI. si XXXVI.

§ 161. Protóp. I. V. Rusu raportéza in caus'a concurselóru intrate la doue stipendia de câte 60 fl. destinate pentru doi ascultatori de pedagogia, si totu-odata arata, cá la numitele stipendia au concursu 6 insi.

Referentele numitu pre bas'a documentelóru produse, propune a se conferí cestiunatele stipendia urmatoriloróru concurrenti:

1) Lui Ales. Gaia, ascultatoriu de pedagogica in Blasiu; a invetiatu 3 clase gimn. cu calcululu gener. de eminentia Nr. loc. 5 intre 38 conscolari.

2) Lui Ioanu Nistrea, ascult. de pedagog. in Sibiiu, érase cu 3 gimn. cu calcululu gener. de eminentia Nr. loc. 6 intre 35 conscolari.

Propunerea referentelú se primesce in unanimitate.

§ 162. Totu protopopulu I. V. Rusu referéza in caus'a concurselóru intrate la 6 ajutoria de câte 25 fl., destinate pentru sodalii de meseria, calificati de a se face maiestrii. Arata, cá la numitele ajutoria au concursu 26 sodali.

Referentele numitu avendu in vedere documentele produse, considerandu mai departe diversele ramuri de meserii, care tóte ceru imbracisiare si spriginire, considerandu si acea impregiurare, cá ajutoriale asociatiunei pre càtu se póte, se se impartia la sodali cualificati de maiestrii dein tóte partile patriei, cá asia se se incuragiedie progressulu in meserii in mesura pre càtu se póte mai estensa; in fine mai considerandu si numerulu concurrentiloróru dein diverse parti: dein tóte aceste motive combinate, acelu referente propune a se conferí cestiunatele ajutoria urmatoriloróru concurrenti:

1) Lui Nic. Avrigeanu, sodalu de mesariu in Sibiiu, ajutoriu de 25 fl.; 2) lui Greg. Calutiu dein Cergidielu, sodalu de pielariu in M.-Osiorheiu 25 fl.; 3) lui I. Boianu dein Sighisior'a, sodalu de croitoriu in Sibiiu 25 fl.; 4) lui Vas. Macelariu dein Spini, sodalu de cococariu in Blasiu 25 fl.; 5) lui Ales. Bodeanu dein Clusiu-Monasturu, sodalu de cismaria in Clusiu 25 fl.; in fine 6) concur. I. Sabadusi de in Sanguorgiu (langa M.-Osiorheiu) si Sim. Poplaceanu dein Slemnicu, ambii sodali de pantofariu in Sibiiu, collectivu unu ajut. de 25 fl.

Si acésta propunere se primesce cu unanimitate.

§ 163. Dn. assess. consist. Z. Boiu referéza in caus'a concurselor intrate la 14 ajutoria de câte 12 fl. destinate pentru invetiaceii de meseria. Arata, cá la numitele ajutoria au concursu 34 insi.

Domni'a sa avendu in vedere totu acele motive, care le-a desvoltatu si referentele in caus'a ajutorialoru destinate pentru sodali, propune dein parte-si, cá cestiunatele ajutoria se se conferdie urmatorilor concurenti: 1) Lui Ioanu Munteanu dein Verdu, invetiacei de papucariu in Sibiiu 12 fl.; 2) lui Iacobu Ivanu dein Boianu, invet. de papucariu in Sibiiu 12 fl.; 3) lui Sim. Olariu dein Sasausiu, invet. de papucariu in Sibiiu 12 fl.; 4) lui Greg. Bourza dein Clusiu-Monasturu, invet. de rotariu in Clusiu 12 fl.; 5) lui Ioanu Carneanu dein Gelmariu, invet. de rotariu in Oresthia 12 fl.; 6) Concurentilor Nic: Bureti'a dein Brasiovu, invet. de mesariu acolo, si Georgiu Paraschivu dein Ghimbavu, invet. de mesariu in Brasiovu, collectivu 12 fl.; 7) lui Ioanu Tiutioianu dein Branu, invet. de papucariu in Brasiovu 12 fl.; 8) lui Aureliu Trifanu dein Abrudu, invet. de croitoriu acolo 12 fl.; 9) lui Ioanu Stoitia dein Gurariului, invet. de pantofariu in Sibiiu 12 fl.; 10) lui Nishita Georgiu Butiu dein Bogdan'a, invet. de rotariu in Clusiu 12 fl.; 11) concurentilor Nic. Rusu dein Clusiu, invet. de sielariu acolo si Georgiu Vamosiu dein Cistelecu, invet. de cismariu totu in Clusiu, collectivu 12 fl.; 12) lui Aureliu Nemesiu dein Hosuseu, invet. de rotariu in Vizocn'a 12 fl.; 13) concurentilor Moise Trifanu dein Dobarc'a, invet. de cismariu in Sibiiu si Nic. Jugastru dein Dobarc'a, invet. de papucariu in Sibiiu, collectivu 12 fl.; in fine 14) lui Nic. Bacila dein Lodromanu, invet. de pantofariu in Sibiiu 12 fl.

Propunerea se primesce cu unanimitate.

§ 164. Dn. bibliotecariu I. Cretiu presenta unu contu despre 18 fl. v. a. cá pretiulu unui dulapu, procuratu pre sem'a bibliotecei asoc. si cere a se asemná esolvirea aceluia la cass'a asociatiunei.

Se asemnéza la cass'a asoc. esolvirea respectivului contu dein sum'a preliminata pentru trebuintele bibliotecei.

§ 165. Dn. bibliotecariu in nexu cu charthi'a dlui secretariu I., G. Baritiu de sub § 152 presentéza cartile daruite pre sem'a bibliotecei asoc. si anume: a) Dictionariulu societatiei academice romane (continuare) in 5 fasc. daruitu de societatea respectiva; b) Dissertatiunea de D. Fetu in 5 esempl., dein care cele disponibile spre a se impartí pentru diverse biblioteci; c) Despre economi'a in scóle de I. M. Riureanu in 7 esempl., dein care cele disponibile se se impartí érași pre la diverse biblioteci. Pre langa aceste se mai tramitu alte 9 esempl. dein acelu opu, pentru comitetulu scol. fostulu Regim. I. romanu; d) Memoriile lui Iud'a Iscariotulu, daruite de dn. G. S.onu; e) Colindele Craciunului si ale Pasciloru, daruite de P. Bancila.

Cartile daruite se primescu pre langa espresiuena recunoscientiei protocolarie si se transpunu dlui bibliotecariu spre a se petrece in registrulu bibliotecei asoc.; ér' esempl. disponibile se se impartia conformu destinatiunei.

Verificarea acestui procesu verbale se concrede domniloru membrii: Dunc'a, Hanni'a, Macelariu.

Sibiiu, datulu cá mai susu.

Pentru secret.II.

Iacobu Bolog'a mp.,

Ioane V. Rusu mp.,

presiedente.

vicepresiedente.

S'au perlesu si verificatu, Sibiiu in 5 Nov. 1875.

P. Dunc'a mp. I. Hanni'a mp. E. Macellariu mp.

Ratiociniu despre starea fondului asoc. trans. pentru literatur'a romana si cultur'a poporului rom. cu finea a. 187¹/₂.
asternuta on. adunari generale de catra Dn. cassariulu Constantinu Stezariu, c. r. capit. in pens.

Prea onorata adunare generale!

In intielesulu §-lui 18 din statutele asociatiunei trans. pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu amu onóre a substerne prea onoratei adunare generale ratiociniulu cassei a acestei asociatiuni, precum si celu alu fondului unei infintiande academia romana de drepturi, compusu dela adunarea gen. din anulu trecutu pana in presentu, adeca pe an. 187¹/₂, de impreuna cu tóte documentele perceptiuniloru si erogatiuniloru a ambeloru fonduri, la care ratiociniuri s'au acludatu si conspectulu despre tóta averea respectiveloru fonduri in obligatiuni de statu si institute publice cu privire la serii, Nr., cuponi si valoarea acelor'a, prescisu de adunarea generale din anulu 1872 si scontratu prin o comissiune esmisa din sinulu comitetului, precum dovedesce clausul'a acelei comissiuni.

Totu odata se mai punu pe més'a prea onoratei adunari generale: 1. Diariele de cassa ale ambeloru fonduri. 2. Cartea de aur, in care se afla inregistrati membrii fundatori, si din cei ordinari aceia, carii au depusu odata pentru totu d'aun'a 100 fr., si mai pe urma membrii onor. 3. Consignati'a membriloru ord. carii au solvitu pe anulu acest'a tacsele curente, catu si restanti'a din anii trecuti, precum si anticipatiuni pentru anulu venitoriu 187⁵/₆ spre scopulu cetirei in acésta prea on. adunare gen. si apoi spre publicare in intielesulu conclusului adunarei gener. din 1868 posit. prot: respectivu XXV.

Mai vine de relatiunatu, cumca in cass'a asociatiunei se mai afla urmatóriele sume predate cá depositu, despre a caroru intrebuintiare se astépta dispositiunile necesarie ulterióre.

a) O suma a fostului comitetu nationalu din a. 1861 de 353 fl. 06¹/₂ cr.

b) Pentru eternisarea laureatului nostru poetu Andreiu Muresianu o suma de 314 fl. 58¹/₂ cr. plusu interesele conveninde pentru ambele acestea capitaluri din 1. Aug. 1873.

c) Altu depositu depusu de inteliginti'a districtului „Cetatea-de-pétra“, fora destinatiunea apriata, de 25 fl. cu interesele conveninde din Maiu 1870.

Tóte acestea 3 sume se afla elocate in cass'a de pastrare din Sibiiu.

Dupa cum arata ratiociniulu, s'au spesata din fondulu asociatiunei peste sum'a preliminata sub titlu: „spese extraordinarie“ 3 fl. 79 cr. si pένtru o caletoria 35 fl. 06 cr., la olalta 38 fl. 85 cr. Fiindu acestu supererogatu justificatu prin neaparata necesitate, e rogata prea onorata adunare generale a da acestui supererogatu indemnitatea.

Sibiiu 24 Augustu 1875.

Const. Stezariu,
capit. in pens., cass. alu asoc.

Nr. curente	I n t r a t e	frt. cr.
1	La adunarea generala (XIII) dein anulu trecut u au remasu in restu	
	In anulu curente 187⁴/₅ au intratu:	
2	Tacse dela membrii fundatori si ordinari pe anulu acesta	
3	" restante dein anii trecuti dela membrii ordinari	
4	" anticipative pro 187 ⁵ / ₆	
5	" dela membrii ajutori si ai despartimenteloru cercuali	
6	" pentru diplome	
7	Dela unu concertu si balu tienutu la adunarea gen. dein anulu trecut u in Dev'a	
8	Interese dupa obligatiuni de loteria	
9	" " " de statu unificate in BN. si in argintu	
10	" " " urbariale transilvaue, unгурéne si bucovinéne	
11	" " prioritati si actii de drumulu feratu transilvanu	
12	" " actii de ale bancei gen. de assecuratiune recipoca „Transilvani'a	
13	" " " " institutului de creditu si economia „Albina“	
14	Pentru argintulu si aurulu schimbatu in BN.	
15	S'au scosu dein cass'a de pestrare dela „Albina“ interesele decadiute si ér s'au capitalisatu	
16	S'au elocatu de nou in cass'a de pestrare la institutulu „Albina“	
17	Dn. profesor u Alesandru Grama recompensatu dein stipendiulu primitu, restulu	
18	Unu legatu dela repausatulu dn. Dr. Nic. Ganescu dein Brasiovu	
19	Dela dn. J. M. Riureanu directorulu internatului liceulu „Basarabu“ dein Bucuresci unu capitalu de fundatiune sub titlu; „Fondulu repausatulu Radu M. Riureanu“	
20	Prenumeratiune la foi'a asociatiunei „Transilvani'a“ dela adun. gen. dein a. trec. pana ult. Dec. 1875	
21	" " " " " si de atunci pana la acésta adunare generale	
22	Pentru esemplare dein anii trecuti ale acestei foia venduta	
23	Dn. Anania Trombitasiu proprietariu apromitiendu a se face membru fundatoru au depusu pe unu anu interesele	
24	Pentru obligat. urb. sortate au intratu dupa detragerea intereseloru deja radicate 3 cuponi dupa sortare	
	Sum'a intrateloru	

E R O G A T E

25	Secretariului I. o renumeratiune pentru redactiunea foiei asociatiunei	
26	" II. din onorariulu anualu de	300 —
27	" II. pentru acoperirea speseloru cancelariei, preliminaru cu	150 —
28	Cassariului o remuneratiune de	
29	Bibliotecariului o remuneratiune	
30	Unui actuariu dein sum'a preliminaru cu	150 —
31	Servitoriului cancelariei dein simbri'a anuale de	120 —
32	Chiria pentru cancelari'a comitetului	
33	Stipendi u pentru tehnicii: Bas. Michailu Lazaru si Ioane Baiulescu ambii in Vien'a.	400 —
34	" juristulu Avramu Armeanu in Sibii u à	150 —
35	" realistiloru: Marcu Munteanu si Emanuelu Popoviciu ambi in Sibii u à	60 —
36	" gimnasistiloru: Emanuelu Viciu in M.-Osiorheiu dein fundatiunea „Marinovicu	
37	" " Ladislau Popu in Gherl'a dein fundatiunea anonima „Doboca“	
38	Ajutori u pentru 2 sodali carii s'au facutu maestrii à	36 —
39	" " 10 invetiacei de osebite meserii à	15 —
40	" scólei confessionale dein Lapsiulu ungurescu	
41	Unu imprumutu ascultatoriului de filosofia Petru Dehelianu in Gratiu	
42	" " tehniculu Bas. Michailu Lazaru de sub Nr. cur. 33	
43	Pentru carti cumarate pe sém'a bibliotecei si opuri legate dein	— 60
44	Dein spelele extraordinarie pentru comitetulu centrale preliminaru cu	100 —
44	Argentulu si aurulu schimbatu de sub Nr. cur. 14	
46	Interesele radicate si capitalisate de sub Nr. cur. 15	} la intrate
47	Banii elocati de nou in cass'a de pestrare de sub Nr. cur. 16	
48	Anticipatiuni despartimenteloru cercuale pentru spese extraordinarie	
49	Pentru edarea foiei asociatiunei „Transilvani'a“ pana la ultima Decembre 1874	200 —
50	" " " " " si de atunci pana la acésta adunare generale	350 —
51	Spese de drumu pentru oficialii asociatiunei la adunarea gen. dein anulu trecut u	
52	Obligatiunea sortata de sub Nr. cur. 24	
53	Despartimentulu Clusiulu (X) au tramisu dein sum'a de sub art. I. 213. mai puçinu cu	
54	Sum'a prim. sub art. I. 216. a fostu intratu si sub art. I. 220. dein a. tr. prin urmare de 2 ori, si asia se petrece odata cu	
	Sum'a intrateloru	
	Subtragendu erogatele	
	Remane la adunarea generale a XIV. restu	

I N T R A T E

Banco-Note		Argintulu		A u r u			Cass'a de pestrare		Banc'a gen. „Transilvani'a“ si „Albin'a“		Obligatiuni de statu		S u m ' a	
florini	cr.	florini	cr.	bucati	florini	cr.	florini	cr.	florini	cr.	florini	cr.	florini	cr.
939	76	—	—	—	—	—	1778	33	2660	—	53907	50	59285	59
535	—	—	—	—	—	—	—	—	170	—	210	—	915	—
1085	—	10	—	2 galbini	10	—	—	—	170	—	105	—	1380	—
20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20	—
157	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	157	20
94	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	94	—
276	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	276	10
12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	—
80	20	218	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	298	20
1917	17 ¹ / ₂	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1917	17 ¹ / ₂
—	—	270	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	270	—
173	60	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	173	60
22	44	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22	44
1061	63 ¹ / ₂	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1061	63 ¹ / ₂
46	01	—	—	—	—	—	46	01	—	—	—	—	92	02
—	—	—	—	—	—	—	1748	48	—	—	—	—	1748	48
60	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	60	—
50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	50	—
—	—	—	—	60 napoleondori	480	—	—	—	—	—	—	—	480	—
14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	—
369	—	—	—	2 galbini	10	—	—	—	—	—	—	—	379	—
63	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	63	25
12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	—
97	53	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	97	53
7085	90	498	—	—	500	—	3572	82	3000	—	54222	—	68879	22

E R O G A T E

400	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	400	—
300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	300	—
150	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	150	—
200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	200	—
60	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	60	—
154	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	154	16
120	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	120	—
100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100	—
800	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	800	—
150	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	150	—
120	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	120	—
60	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	60	—
60	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	60	—
72	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	72	—
150	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	150	—
200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	200	—
100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100	—
60	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	60	—
60	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	60	—
103	79	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	103	79
—	—	498	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	998	—
46	01	—	—	—	500	—	—	—	—	—	—	—	46	01
1748	48	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1748	48
72	56	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	72	56
550	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	550	—
35	06	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	35	06
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	105	—	105	—
20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20	—
70	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	70	—
7085	90	498	—	—	500	—	3572	82	3000	—	54222	50	68879	22
5962	06	498	—	—	500	—	—	—	—	—	105	—	7065	06
1123	84	—	—	—	—	—	3572	82	3000	—	54117	50	61814	16

Nr. curente

E R O G A T E

fr. cr.

Specificatiunea acestui restu.

a)	In bani gata in BN. si merunte	:	:	:	:	:	:	:	:
b)	" 4 libelle ale cassei de pestrare a institutului Albina dein Sibiu	:	:	:	:	:	:	:	:
c)	" 40 actii de ale bancei generale Transilvani'a à 70 fl.	:	:	:	:	:	:	:	:
d)	" 2 " " " institutului Albin'a	:	:	:	:	:	:	:	:
e)	" 3 obligatiuni de Loteria ex 1860	:	:	:	:	:	:	:	:
f)	" 36 " " statu unificate cu % ₀ in BN. si argintu	:	:	:	:	:	:	:	:
g)	" 98 " urbariale transilvane	:	:	:	:	:	:	:	:
h)	" 9 " " unguene	:	:	:	:	:	:	:	:
i)	" 1 " " bucovinena	:	:	:	:	:	:	:	:
j)	" 26 prioritati de drumulu feratu transilvanu à 200 fl.	:	:	:	:	:	:	:	:
m)	" 1 actia " " " "	:	:	:	:	:	:	:	:

Dupa aici alaturatulu conspectu compusu conformu decisiunei adunarei gen. a XII. dein anulu 1872. p. XXVI. a protocolulu respectivu, si scontratu prin comitetu.

Sum'a restului deasupra

Active. La despart. cercualu XXI. (Sighisióra) 42 fl. 25 cr., la tehniculu Bas. Michailu Lazaru 260 fl., la silvanistulu Pinteá Ternoveanu 60 fl., la ascultatoriulu de filosofia Petru Deheleanu 200 fl. si la despart. cercuale alu Clusiului (X.) 20 fl. Sum'a . . . . . 582 fl. 25 cr.

Depositu. Se afla in 3 libelle ale cassei de pestrare dein Sibiu, anume: 353 fl. 06½ cr. ai fostulu comitetu nat. dein a. 1861. — 314 fl. 58½ cr. pentru eternisarea laureatulu poetu Andreiu Muresianu si 25 fl. depusi de inteleginti'a districtulu „Cetatea de pétra.“

B i l a n t i u.

In anulu trecutú au remasu restu . . . . .

In anulu curente 187⁴/₅ au intratu venitu curatu dupa detragerea sumeloru manipulatorie . . . . .

La olalta cu restulu dein anulu trecutú

Chieltueele au fostu dupa detragerea sumeloru manipulatorie de sub Nr. 45, 46, 47 si 54

Subtragendu acesteá erogate, remane la adunarea generale a XIV. in restu

Combinandu restulu dein anulu trecutú cu celu dein anulu curente, se arata unu crescementu de

Asociatiunea acésta numera pana la acésta adunare generale membri fundatori	(79.
Er membri ordinari, carii au depusu odata pentru totu-de una unu capitalu de 100 fl. suntu	85.
Dintre acestia au solvitu acea sum'a in anulu curente 187 ⁴ / ₅ urmatorii domni:	
Ioanu Ioanichiu Olariu, cancellistu in Deva	100 —
Dr. Lazaru Petco, advocatu " "	100 —
Ioanu Papiu, protopopu " "	100 —
George Bardosi, magistru r. postale in Baia Zarandului	100 —
Ioanu Moldovanu, protopopu in Catina	100 —
Nicolae Petroviciu, comerciantu in Hatiegu	100 —
Dr. Ioanu Nichita advocatu in Zileu	100 —
Dintre ceialalti domni ord. au solvitu tacsele pe anulu curente 187 ⁴ / ₅ cum urmédia:	
98 domnii membrii ord. tacsá pe anulu curente 187 ⁴ / ₅	
7 " " " atatu tacsá pe anulu curente 187 ⁴ / ₅ catu si restantie dein anii trecuti	
144 " " " numai restantie pe anii trecuti	
4 " " " anticipative pe anulu venitoriu 187 ⁵ / ₆	

E R O G A T I E														
Banco-Note		Argintu		A u r u			Cass'a de pestrare		Banc'a gen. „Transilvani'a“ si „Albin'a“		Obligatiuni de statu		S u m ' a	
fiorini	cr.	fiorini	cr.	bucati	fiorini	cr.	fiorini	cr.	fiorini	cr.	fiorini	cr.	fiorini	cr.
1123	84	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1123	84
—	—	—	—	—	—	—	3572	82	—	—	—	—	3572	82
—	—	—	—	—	—	—	—	—	2800	—	—	—	2800	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	200	—	—	—	200	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	300	—	300	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7100	—	7100	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	38377	50	38377	50
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1890	—	1890	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1050	—	1050	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5200	—	5200	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	200	—	200	—
1123	84	—	—	—	—	—	3572	82	3000	—	54117	50	61814	16
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	59285	59
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6633	61
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	65919	20
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4105	04
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	61814	16
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2528	57

Sibiiu, 21. Augustu 1875.

Dr. A. Brote.
controloru.

Const. Stezariu,
capit. in pens. si cassariu alu asociat.

Subscris'a comisiune esmisa dein siedinti'a comitetului dein 3. Augustu 1875. conformu decisiunei adunarei gen. dein anulu 1872 p. XXVI. a protocolului respectivu au scontratu cass'a asociatiunei pre bas'a jurnalului si a acestui conspectu, si relativu la chartjile de pretiu susu insemnate, combinandu acestu conspectu cu celu dein anulu trecutu, cu privire la serii, numeri, cuponi si valora, luandu in revisiune si cele de nou intrate in acestu anu, precum si restulu in bani gata cu 1123 fl. 84 cr., le au affatu pe tote intru totu consumatorie, in ordine si presente.

Sibiiu in 22: Augustu 1875.

Br. Ursu.

Ioane Cretiu.

Adunarea gen. a asociatiunei trans. tienuta la Reghinulu sasescu in 29—30 Augustu 1875 sub Nr. prot. XXXVII. aprobandu acestu ratiociniu, se da prin acest'a absolutoriu respectivului ratiocinante.

Sibiiu in 29, Septembrie 1875.

Iacobu Bologna,
presiedinte.

R A T I O C I N I U

despre starea fondului unei inființindae academie romana de drepturi cu finea anului 187⁴/₅.

Nr. curente	I N T R A E	Banco-Note		Argintu		A u r u			Cass'a de pestrare		Banc'a gen. Transilvania' si Albina'		Obligatiuni de statu		Sum'a		
		fr.	cr.	fr.	cr.	bucati	fr.	cr.	fr.	cr.	fr.	cr.	fr.	cr.	fr.	cr.	
		La adun. gen dein a. trec. 187 ⁴ / ₅ au ramasu in restu															
Pro anulu curente 187⁴/₅ au intratu :																	
1	Oferte si colecte	91	68	—	—	—	—	—	—	—	200	—	—	—	—	291	68
2	5% interese dupa obligatiuni urb. trans	434	53	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	434	53
3	5% " " de statu unific. in BN. si Arg.	33	80	46	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	79	80
4	6% " " actiile bancei gen. de assec. reciproca, Tr.	60	66	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	60	66
5	8% " " instit. de cred. si economia, Albin'a	22	44	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22	44
6	Pentru argintulu schimbatu	46	87	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	46	87
7	Dein casa' de pestrare s'au radicațu interese, si totu de odata s'au capitalisatu	26	55	—	—	—	—	—	26	55	—	—	—	—	—	—	—
8	S'au elocatu de nou in cass'a de pestrare la institutu „Albina“	—	—	—	—	—	—	—	690	07	—	—	—	—	—	690	07
E s i t e :																	
9	Argintulu schimbatu de sub Nr. cur. 6	—	—	46	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	46
10	Banii elocati in cass'a de pestrare de sub Nr. cur. 7 si 8	716	62	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	716	62
11	Una actiune partiale fara valore	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—	—	7	—
Sum'a intrateloru si a esiteloru		716	63	46	—	—	—	—	905	97	1180	—	11289	—	14137	60	
Subtragendu erogatele		716	62	46	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—	769	62	
Remane la adun. gen. a XIV. unu restu de		—	01	—	—	—	—	—	905	97	1180	—	11282	—	13367	98	
Specificatiunea acestui restu.																	
a)	In bani gata	—	01	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	01
b)	" cass'a de pest. la inst. Alb. dupa libellu	—	—	—	—	—	—	—	905	97	—	—	—	—	—	905	97
c)	" actii de ale institutului „Albina“	—	—	—	—	—	—	—	—	—	200	—	—	—	—	200	—
d)	" " bancei gen. „Trans.“	—	—	—	—	—	—	—	—	—	980	—	—	—	—	980	—
e)	" obligatiune de statu unificate	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1900	—	—	1900	—
f)	" " urbariale transilvane	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9345	—	—	9345	—
g)	" actii partiale de losuri	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	37	—	—	37	—
Sum'a restului de asupra		—	01	—	—	—	—	—	905	97	1180	—	11282	—	13367	98	
B I L A N T I U.																	
In anulu trecut au fostu ramasu in restu																	
Dupa detragerea acestuia dein restulu presentu au crescutu fondulu in acestu anu cu																	
12458 35																	
909 63																	

Sibiu, 21. Augustu 1875.

Dr. A. Brote,
controloru.

Const. Stezariu,
capit. in pens. si cassariu alu asociat.

Subscris'a comisiune esmisa dein siedint'ia comitetului dein 3. Augustu 1875 conformu decisiunei adunarei gen. dein anulu 1872 p. XXVI. alu protocolului respectivu, pe bas'a Journalului si a acestui conspectu, au scontratu cass'a fondului academie si relativu la hartiile de pretiu susu insemnate, combinandu acestu conspectu cu acelu dein anulu trecut cu privire la serii, numeri, cuponi si valore, luandu in revisiune si cele pe nou intrate in anulu acesta, precumu si restulu in bani gata cu 1 cr., le au aflatu pre tote intru totu consunatorie, in ordine si presente.

Sibiu, 22. Augustu 1875.

Br. Ursu.

Ioanu Cretiu.

Adunarea gen. a asociatiunei trans. tienuta la Reghinulu sasescu in 28-30. Augustu cu 1875 aprobandu acestu ratiociniu sub N. prot. XXXVII., se da prin acest'a absolutoriu respectivului ratiocinante.

Sibiu, 29. Septembrie 1875.

Iacobi Bologa,
presiedinte.

Scurta informațiune despre tipografiile și librăriile transilvane care se ocupa de produsele literaturii românești.

În tipografiile din Sibiu au esit, mai alesu dela imperatul Iosif II. încôce, mai în tôte timpurile carti românești; odeniôra în a lui Hochmeister și în cea numita a lui Barth. Astadi că tipografia din care esu mai multu produse românești, stă în fruntea tuturor tipografi'ă archidieceșana, fundata de fericitul în Domnulu archiepiscopu și mitropolitu Andreiu în epocă cea mai rigorôșă a domniei absolute, pre candu sub pretexte de nimicu se cerea, că celu care voiesce se deschida tipografia, se cunôsca și artea tipografică, precumu se și ceruse în adeveru spre ex. dela cei patru romani brasioveni, carii înca fundasera un'ă în 1851 cu spesele lor, înse sub firm'ă a doi tipografi de profesiune și ômeni de omenia. Cathalogulu acelor carti și alte tiparitari românești câte au esitu pâna acumu în tipografi'ă archidieceșana, trebuie se fia respectabile și credem că ar merită că se fia cunoscutu în cercuri câtu de largi. Dupa tipografi'ă mitropolitana urmédia pre câtu scimu noi, a lui S. Filtsch (astadi W. Krafft), din care înca esu multe carti și alte lucrari românești, mai alesu din anii de candu dn. Vis. Romanu se apucase a dá de lucru acelei tipografii din tôte poterile sale. Lucrarile aceleia se mai adosera și din partea Blasiului, de și acolo înca se afla un'ă tipografia veșia, a seminariului, fiic'ă descendenta a celei mitropolitane de odeniôra dela Alb'ă, adusa de acolo în sec. trecutulu într'o pensatura de mésa.

Din tipografi'ă dela Blasiu esu partea cea mai mare carti românești și cate ceva latinesce. Cele care esu în limb'ă română, sunt mai tôte basericesci și scolastice, uneori și științifice.

Cele doue tipografii din Brasiovu luca în tôte trei limbi ale patriei, mai multu înse nemtesce și româneșce.

De pușini ani încôce se mai fundă un'ă tipografia româneșcă la episcop'ă dela Gherl'ă, că tipografia dieceșana. Acéșta înca promitte fructe multe și bune.

Este veșia observațiunea, că din tipografiile infientiate pe la cetățile ungueresci din Transilvani'ă nu a esitu și nu ese mai nimicu în limb'ă nôștră. Ore de ce nu? Acéșta întrebare ar merita unu respunsu seriosu.

Libraria curatu româneșcă nu avemu de locu. Ce e dreptu, afara de Sibiu, Brasiovu și Clusiu Transilvani'ă întréga este fôrte saracă de librării, în câtu pe acestu terrenu o va întrece că mane Romani'ă, unde singur'ă capitală Bucureșcii are mai multe și mai bogate librării decâtu sunt tôte ale Transilvaniei adunate la unu locu. Afara de acelea vei afla librării în Iassi, Craiov'ă, Galati, Brail'ă, Ploiesci etc.

Din tôte librăriile transilvane cea mai bogată de carti românești este alui S. Filtsch (astadi Julius

Spreer) totu în Sibiu. Acea libraria nu numai se interesédia de produsele literaturii românești, dară și produce ea însasi, uneori chiaru cu sacrificiu mare de bani, precumu de ex. cu Tabelele cele prețioșe de parete pentru histori'ă naturale,*) și mai de curendu Chart'ă mare a Europei cu nomenclature românești s. a. Titulu ei este: *Map'ă Europei*, pentru usulu scôleloru, lucrata dupa L. Holle. Editoriu Julius Spreer în Sibiu. Scar'ă ei este de 75 miliarie geografice. Exemplariulu ce se pôte vedé și la red. Trans. este intensu pe pensa.

Stabilimente că tipografiile și că librăriile acele care îmbraciosiédia și latiescu produsele literaturii românești, merita sprijinire caldurôșă din partea națiunii nôștre.

Cathalôgele de carti și de requisite scolastice, tabelle de histori'ă naturale, desemnuri, instrumenta fice și matematice și diverse collectiuni care se afla la dn. Julius Spreer, merita tôte atentiunea profesoriloru și a junimei științioșe.**)

BIBLIOGRAFIA.

Beseric'ă orthodoxă română, diariu periodicu eclesiasticu, ese în București sub redacțiunea unui comitetu redactoru, alu carui presedinte este preas. sa parentele episcopu Ghenadie, fostu Argeșu; cu 1. Octobru întră în alu doilea anu, și precumu vedemu cu mare placere din noulu anuntiu, existenți'ă 'i este asigurată, „de și,“ adaoge comitetulu, „că la începutulu tuturor lucrurilor, dificultati și ac' n'au lipsitu, fiendu-că unii din clerulu nostru în locu de a se povetui de sfant'ă și înalt'ă idea a apostoliei lor, ei se lasă a se povetui de sioptele voiturilor de reu ai luminei și înaintării etc.“

Mari cuvinte aceștea, înse fôrte la locul lor.

Acestu diariu ese în 5 mii esempl., odată pe lună în câte 5 côle fasciculu 8°, éra coprinsulu lui e demnu de tôte atentiunea. — Prețulu 12 lei noi pe anu.

Amiculu poporului. Calindariu pe a. 1876 a esitu din tipariu dilele acește și se pôte trage dela editorulu seu Vis. Romanu din Sibiu séu directe, séu prin librării și revendietorii cunoscuti.

Contiene I: în partea calindariului: cronolog'ă, pascal'ă, serbatorile schimbatôre, eclipsele, regentele

*) Anuntiate și în acéșta fôia la diverse ocașuni.

***) A se vedé și Cathalogulu germanu: Verzeichniss practisch erprobter Lehr- und Anschauungsmittel, welche bei Julius Spreer (Besitzer der S. Filtsch'schen Buchhandlung) in Hermannstadt, kleiner Ring 26, stets vorrâthig gehalten werden. Permanente Lehrmittel-Ausstellung. Grosses Schulbücher Lager für alle vaterländischen Lehranstalten. Lager von Schreib-, Zeichen- und Mal-Requisiten. În acelu cathalogu de 22 pag. se vedu și prețurile fixe, aratate la fiacare obiectu.

anului, sistem'a planetaria a sórelui, cele 12 luni cu tóte însemnările necesare după calendariulu julianu si gregorianu, calendariulu istoricu, calendariulu agromiculu si semnele de timpu la fia-care luna, calendariulu evreicu, genealogi'a tuturoru caseloru domnitóre, cursulu caliloru ferate, la cari s'au adausu acum si pretiurile, calendariulu postalulu, târgurile de tíera, valórea cuponiloru dela charthiele de valóre austriace etc.

II. In partea pentru invetiatura si petrecere: Continuarea istoriei Ardealului. — Mesurile cele nóue cu 16 tabele si cu unu desennu, infacisându figurile tuturoru mesuriloru si ponduriloru celoru nóue. — Indigenii din Australi'a de Joane C. Tacitu. — Mediculu de casa. — Folosulu plântelor de casa. — Istori'a agriculturii. — Femei'a romana. — Notitie economice. — Din regulamentele Institutulu de creditu si de economii „Albina“ din Sibiiu. — Poesii, cantece populare. — Speculatiunea unui barbieru. — Sentintie si adevêruri. — Posne. — Proverbie. — Sarutatulu. etc.

Condițiunile de vendiare. Pretiulu de bolta alu unui esemplaru e 50 cr., cu tramitere francata prin posta 56 cr.

La cumperare de esemplarie mai multe trase d'adreptulu dela editorulu sus-numitu se dâ urmatorulu rabatu

10	esemplare	costa	4 fl.	50 cr.
25	"	"	10 "	— "
50	"	"	18 "	50 "
100	"	"	35 "	— "

portulu postalulu inse lu-platesce cumperatorulu la primirea pachetulu. Mai mare rabatu nu se da astadi la noi dela nici o carte, câ-ci dela 100 esemplare ce ar vinde nescine cu cate 50 cr., i remanu 15 fiorini profitu.

Comandările se potu face mai corresponditoriu prin asemnate postali (Postanweisung, postautalvány) ori si prin folosirea fóiei a dóu'a dela acestu anuciulu cu francare de 2 cruceri.

ANUNTIU DE PRENUMERATIUNE.

Adunarea generale dela Reghinu calcandu pe urmele antecessórieloru sale, decise de nou cá se se continue cu publicarea organulu seu „Transilvani'a.“ Adunarea cu acésta mesura nu facu mai multu, decâtu facu tóte societatile care tendu la cultur'a científica si la propagarea civilisatiunei adeverate; acelea sacrifica pe fiacare anu mii si dieci de mii pentru publicatiuni necesare si folosítorie. Cá se nu mergemu prea departe, avemu de inaintea nóstra publicatiunile atatoru societati magiare, incependu dela cea numita a lui Kisfaludi pâna susu la Academi'a científica; avemu Reuniunea transilvana a sasiloru, cumu si pe cele romanesci dein Romani'a, si altele multe, care publica lucrarile loru si ale membriloru. In câtu pentru cunoscintele historice, vediuramu dilele acestea chiaru cerculariulu ministrulu instructiunei publice dein Ungari'a adressatu câtra toti directorii scóleloru superióre, caroru li se comitte, cá se indemne pe toti professorii de historia si de specialitatile ce au inclinare cu acésta, a se interessa de scrutarile si descoperirile historice mai noue, a considera si tracta histori'a patriei cá pe unulu dein obiectele cele mai de frunte ale instructiunei gimnasiale si academice; éra apoi fiendu-câ Societatea historica a Ungariei publica documentele si alte lucrari ale sale in Fóia sa periodica „Századok“ (Secolii), fia-care institutu publicu se se faca membru alu acelei societati si se prenumere la Századok cu câte 5 florini pe anu.

Noue romaniloru nu ne mai este permisu a remané nici-unu passu inapoiu altora in cultivarea historiei; destulu amu remasu si orbecatu pâna acilea, fia-ne de ajunsu cu atâta. Redactiunea va continua cá si pâna acumu, a ocupa totu spatiulu câtu îi va remanea liberu, cu documente historice. Terminandu cu cele oficiali dela 1848—49, red. mai are câteva sute de documente si corespondentie private, fóra a caroru cunósce abia va putea strabate cineva in natur'a evenimenteloru dein anii regeneratiunei nóstre, si nu va cunósce cauzele genuíne ale unui numeru considerabile de neintielegeri misterióse escate in sinulu natiunei nóstre, care pe atunci se parea venite cá dein chiaru-seninu, candu totusi ele era efectele unoru cauze fórté grave, pe care inse generatiunea deintre anii 1849 si 60 cu atâtu mai pucinu le putea cunósce, cu câtu afacerile dein periodulu absolutismulu se portá mai in secretu si prea adesea sub juramentu de a tacé cá mortulu.

Pretiulu „Transilvaniei“ este relative celu mai moderatu dein tóte câte se vedu in tierile locuite de romani, intru atâta, in câtu de s'aru vende tóte 500 exempl. câte se tiparescu, totusi spesele tipariulu, expeditiunei, redactiunei nu s'aru coperí. Inse si acesta este unulu dein acelea casuri, de care la alte natiuni se vedu fórté desu, pe unde parol'a civilisatiunei este: Publicatiuni câtu se póte mai eftine.

Pretiurile sunt aratate in fruntea foiei: 2 fl. pentru membrii asociatiunei; 3 fl. pentru nemembrii; 1 galbinu imp. pentru tierile dein afara. Se póte abona mai bene prin posta, de a dreptulu la on. Comitetu in Sibiiu, si numai dein apoiere la Redactiune.